

RZEMYK (24) *sb m*

e *jasne*.

sg N rzemyk (1). ◇ G rzemyka (17). ◇ A rzemyk (6).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

Dem. od „rzemień” ‘pasek ze skóry’; *corrigia PolAnt, Vulg, Cn; lorum Cn* (24) : [Mówi Abram do króla Sodomy:] Podnożę rękę moję ku Pánu Bogu nawyśfemu/ [...] iřz od namnieyśsey nići fnowáney/ do rzemyká napodleyřzego/ nie wezmę ze wřzyřtkich rzeczy ktore thwoie łą *Leop Gen* 14/23; Tám w Afryce będąc/ v obywatelów řtąrgowálá [*Elissa*] płác zyemie coby řkorá wołowa zářtálá. Gdy iey to zá łácne pieniądze przedáli/ kazálá řkráíác řkorę wkoło co nácieney/ y řkráiano ná długi rzemyk iř zářtał ná milę w okoł. *BielKron* 75v.

[Przysłowie: hnet obaczył [*pan Andolon*] że go ná noclegu řzyndowano/ á frymárk z nim bez litkupu vczyniono/ dawřzy mu łyczko zá rzemyk. *HistFort* L6v].

Zwrot: »rozwiązać (a. odwiązać) rzemyk; rzemyk rozwiąże się« [*w tym: (u, od) trzewika(-ow)* (13), (*u*) *bota(-ow)* (6), *u* *nogi* (1)] = *solvere corrigiam calceamentorum PolAnt, Vulg* [*szyk zmienny*] (20;1): [Mówi Jan Chrzcziciel:] Ia was Wodą krztzę/ ále on/ ktoremum ia nieieřt godzien vpadwřzy rzemyká rozwiązać v trzewikow iego/ was okrzći Duchem Świętym. *KrowObr* 83v, 49, 206; á pás ná biodrách iego [*Pomazańca*] nie rozepnie řię/ y rzemyk v trzewiká iego nie rozwiąże řię. *BibRadz Is* 5/27; y wyznawał to [*Jan Chrzcziciel*]/ że miał zá nim przyřć ten/ ktorego on był nie godzien rozwiązać rzemyká v thrzewiká iego. *RejPos* 9, 9, 12, 12v, [2 r.], 13 [2 r.], 277v, 288; *BudNT Luc* 3/16; *CzechEp* 172, 304; *ReszPrz* 7; *LatHar* 685; [Mówi Jan Chrzcziciel:] Idźie zá mną ten ktory możnieyřzy ieřt niřli ia: do ktorego nog przypadřzy nie ieřtem godzien rozwiązać rzemyká trzewikow iego. *WujNT Mar* 1/7, *Luc* 3/16, *Ioann* 1/27.

Wyrażenie:»rzemyk u trzewika(-ow), botow, u bota(-ow), od trzewika, trzewikow« = *corrigia calceamentorum PolAnt, Vulg* [*szyk 17:2*] (10:3:3:2:1): cf Zwrot.

Przen (1) :

Fraza: »nie zestawa [*komu*] rzemyka« = *ktoř nie ma potrzebnej wiedzy (w nawiązaniu do nienotowanego u nas znaczenia ‘nie ma pieniędzy’)* (1): Ci [*homouzjanie*] przeto iř z Arriany ludzmi [...] vczonemi wielki řpor wiedli/ a nie z stawáło im (iáko mowią) rzemyka/ przeto fałřzowánim piřmá/ řwey rzeczy pomagáli. *BudNT przedm* b8v.

[Zwrot: »ciągnąć rzemyk« = *oszczędzać*: Przyiechawřzy tedy ku Morzu/ [...] przedał [*Andolon*] koń y zbroie/ á wřiadł podło do okrętu/ ciągnąc rzemyk żeby go zřtawáło *HistFort* M.]